

Expunere de motive

Legea nr. 298/2008 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, precum și pentru modificarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 780 din 21 noiembrie 2008, reglementează un aspect deosebit de sensibil pentru România ca, de altfel, pentru orice stat care a traversat o lungă perioadă de regim dictatorial. Atât în Statele Unite ale Americii cât și în Uniunea Europeană, legiferarea monitorizării tuturor formelor de comunicație electronică este reflexul efortului de a preveni și combate terorismul. Oportunitatea acestei legi în România, unde pericolul unui regim autoritar pare mult mai acut decât eventuale amenințări teroriste este discutabilă. Însă, asumând responsabilitățile statutului de stat membru al UE, Legislativul român s-a alineat reglementărilor europene în materie.

Legea nr.298/2008 conține însă două imperfecțiuni de fond care pot genera grave încălcări ale drepturilor și libertăților cetățenești fundamentale garantate de Constituție. Ambele prevederi sunt conținute în art.16, alin.2, care conferă procurorilor dreptul ca, în situații de urgență, să solicite datele referitoare la comunicațiile electronice fără autorizarea motivată prealabilă emisă de președintele unei instanțe judecătorești.

Prima dintre ele se referă la posibilitatea procurorului de a solicita datele înainte de începerea urmăririi penale. O astfel de situație deschide calea unor grave abuzuri. Dacă nu există temeii pentru începerea urmăririi penale, nu pot exista temeiiuri pentru solicitarea datelor referitoare la comunicațiile electronice. O interpretare diferită implică activarea unei veritabile prezumții de vinovăție îndreptate împotriva unor persoane față de care nici măcar nu a fost declanșată urmărirea penală. În consecință, propunem eliminarea sintagmei "sau căruia i-ar reveni această competență" din cadrul alin.2 al art.16 din Legea 298/2008, limitând astfel posibilitatea procurorului de a solicita date, în situații urgente, numai la cazul în care urmărirea penală a fost declanșată.

A doua imperfecțiune se referă la termenul în care decizia procurorului referitoare la solicitarea datelor este supusă controlului unui judecător. Conform prevederilor actuale acesta este de 96 de ore, format din cele 48 de ore de la emiterea autorizării de către procuror plus încă 48 de ore în care instanța de judecată se pronunță cu privire la legalitatea și temeinicia deciziei procurorului. 96 de ore, patru zile, în care viața privată a oricărui cetățean poate fi expusă arbitrarului reprezintă un termen excesiv. În consecință, propunem reducerea acestui interval la jumătate, respectiv 24 de ore de la emiterea autorizării de către procuror plus 24 de ore în care să se pronunțe instanța.

Atenția pe care o acordăm prevenirii oricărui abuz se datorează, pe de o parte, trecutului dictatorial care a traumatizat societatea românească printr-un sistem de supraveghere sufocant și, pe de altă parte, statutului procurorilor în sistemul judiciar românesc. Referitor la acest ultim aspect, amintim deciziile repetate ale Curții Europene a Drepturilor Omului în cauze în care statul român a fost condamnat ca urmare a inexistenței unui control judecătoresc asupra deciziilor procurorilor. Conform CEDO, statutul procurorilor din România nu oferă garanțiile de independență pe care Declarația Europeană a Drepturilor Omului și tratatele europene le solicită pentru calitatea de magistrat.

Senator Dan Voiculescu